

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:

egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknél 2 frt; tanulóknak egész évre 3 frt.

Magán hirdetések díja:

Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; helyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Hivatalos hirdetések díja: Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, helyegdíjjal, nyugtával együtt 3 frt.

Myiltt: soronként 30 kr. többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatók.

A lap eszellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmontellon levelek csak ismert kéztől fogadhatók el.

Nőkérdés.

Az egész művelt világnak leghangosabban vitatott kérdése most a nőkérdés. Egy része ez annak a tömkelegnek, melyet általános szociális kérdésnek ismerünk s mely minden egyéb fölött dominál most a föld kerékén s két hatalmas táborba sorakoztatja az emberiséget számottevő részét.

A szociális kérdésből azonban külön pretenziókkal tolul előtérbe a nőkérdés s helyet követel magának a legégetőbb, legfontosabb kérdések között, melyek mihamarabb megoldást követelnek.

Akik a megoldást tulzásokban keresik, azok rossz helyen járnak.

A legutódabb szociológok megállapodtak már abban, hogy a nőkérdés nem a nők egyenjogúsításának kérdése. Ez a dolog természetileg lehetetlen. A nő fizikai alkotása a legélesebb ellenmondás olyan kísérlet ellen, mely a nők teljes politikai és társadalmi egyenjogúságát akarja keresztül erőszakolni.

Pedig a kísérletek megtörténtek a szabad, a demokratikus Amerikában. Az Egyesült Államok népszavazást rendeltek el a kérdés fölött s ize maguk a nők döntötték el a dolgot olyan értelemben, hogy a nem önálló nők (családanyák, leányok) nem való a politikai pályára, politikai, közgazgatási, bírói funkciót ne teljesítsenek. Csak két kisebb állam határozta az ellenkezőt s ezért vannak néhány helyen női polgármesterek, tanácsbírák, stb.

Egészen véve azonban még Amerikában is megbukott a női egyenjo-

guság kérdése s ennek köszönhető aztán, hogy az egész világon egyszerre helyesebb mederbe terelődött a nőkérdés, abba a mederbe, melyben most igen helyes irányban mozog, — hála a magyar kultúriügyek felvilágosított nemtőjének, — most már nálunk is.

A nőkérdés ugyanis most már nem egyéb, mint a nőnevelés gyökeres reformja, a nő képesítése olyan foglalkozásokra, életpályákra, melyeket ez ideig csupán férfiak töltöttek be.

Erre kényszeríti az egész világot a rohamos fejlődés s a szociális bajok, a nyomor folytonos terjedése s a megélhetésnek egyre nehezebbé váló problémája.

A statisztika számokban mutatja ki, hogy az emberiség küzdelme egyre nehezebbé teszi a családalapítást olyan körülmények között, a mikor a nő pusztán a családi élet és az otthon követelte munkát tudja teljesíteni. A munkásember már túl is tette magát azon, hogy egyesegyedül a saját keresményéből családot tudjon eltartani s a nőben már nemcsak élettársat keres, hanem munkástársat is, aki saját munkája gyümölcsével lehetővé tudja tenni a szerény családi otthon fentartását és a család ellátását.

A gyárakban, nagy ipartelepeken egyre szaporodik a női munkás minden munkakörben.

De ezt a kérdést meg kellett oldani valahogy a középosztályban is.

Magunk előtt látjuk azt a szomorú állapotot, melyben a közép polgári osztály leledzik a házassági viszonyok területén. Becsületes férfi nem vállalkozhatik családalapításra, a míg a

család eltartásának biztosítékait nem tudja biztosítani. Könnyelmű házasságoknak végtelenül szomorú következményei napról-napra előttünk vannak, elhagyott nőkben, családokban, családi drámákban s hozományvadászok szédelgéseiben.

A hozomány?! . . . A 19. századnak ez a szégyenfoltja ma már szinte polgárjogot nyer s hiábavaló a jobb érzésűeknek a küzdelme ez ellen a kinnövés ellen, mely a házasság ideális szépségét közönséges kereskedelmi ügyletté alacsonyítja le. Évezredekkel ezelőtt a házasság férfiúnak vagyonnal kellett megváltania a leányt a szülei háztól, ma pedig valósággal pénzen vásárolják a vőlegényeket s undok licitáció folyik azok mögött a kuliszák mögött, a melyeknek a színen szerelmi komédiát játszik el egy fiatal pár.

Ennek az állapotnak természetes következménye az, hogy ijesztő mértékben szaporodik a házasságot kerülő agglagények száma, ijesztő mértékben emelkedik a pártákban maradt hajadonok tábora — s a kettőnek szembezőkö konzekvenciája az erkölcsi élet lazulása, a közérköcsiség súlyedése.

Hiába kísérletek meg ez ellen az államok minden lehetőséget.

Az eredmény egyenlő a semmivel.

Most végre megvan a remény, hogy megtaláljuk a kivezető utat, mert az egyetlen módja a segítségnek, hogy helyet engedjünk a nőnek a létezőt való küzdelemben, megnyissuk előtte az eddig elzárt sorompókat s képességeket, a melyek értékesítésére erővel bírnak, felhasználjuk a köztevékenységnek azon a területein, a me-

lyeken női méltóságuk és hivatásuk rovására nem válik.

A postán, vasuti hivatalokban, kereskedelmi pályán igen sikerült kísérletek folynak. A tanítás terén pedig már be is vált a női munkaképesség, különösen a nőnevelés és gyermeknevelés terén.

Két év óta már sikeresen működnek a női gimnáziumok, sőt egyesek, különösen hivatott nők, már az egyetemre is bejutottak s nemsokára az orvosi pályán is fogunk találkozni céltudatos, jól képzett s különösen nők ápolására és gyógyítására igen alkalmas nődoktorokkal.

És itt nem fogunk megállni . . .

Lassankint ki fog tűnni, hogy a helyes nőnevelés már az alsó fokon olyan irányba terelendő, hogy kenyérkereső pályákra való továbbképzést tegyen lehetővé s a nőnek nyújtson alkalmat arra, hogy ne legyen kénytelen a szülői háznál bevárni a jó szerencsét egy becsületes házastárs képében.

De a küzdő fiatalság is nagyobb bizalommal fog közeledni olyan nő felé, aki hozományul nemcsak szépségét és szerelmét, de diplomát, vagy kenyéradó hivatalt visz a férje házához s megosztja annak küzdelmeit, fáradozásait.

Ez a felfogás még egy kissé lehet idegenszerű s lehet sok rossz élnek az alapja, de a dolog azért mégis nagyon komoly és okos.

A nőkérdés ilyen irányu megoldása áldás lesz a társadalomra.

K. T.

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Ha gazdag volnék. . .*)

Ha gazdag volnék, elvinnék téged,
Mint elviszi sugár a harmatot;
Elvinnék, mint elviszi a szellő
Szirász fölött a rózsailatot;
Mint hívó lelket túlvilág reménye,
Mely túl a siron biztatón ragyog;
Mint elröpíti a hajót a tenger . . .
De nem vihetlek, mert szegény vagyok.

Ha gazdag volnék, ha én gazdag volnék:
Nem volna senki nálam boldogabb.
Nem égne földi vágy többé szívemben,
Gyönyör, mosoly közt kelne rám a nap.
Lábadhoz tennék minden földi szépet,
Mi napkelet meséiben ragyog . . .
Ha gazdag volnék, ha én gazdag volnék!
— Először érzem, hogy szegény vagyok.

Ha gazdag volnék, míg a tél viharja
Künn zúgva-zúgva holt mezőkön át:
Kertedben a dél illatos viránya
Testvéri csókját lehelné reád.

*) Tóth Béla hátrahagyott verseiből a „Budapesti Hírlap” nyomdájában „U t t a l a n u l” cím alatt egy csinos füzet jelent meg, mely a nyomorból a halálba menekült korán elhunyt szép tehetségű költőnek siremléke felállítására jóbarátai által lett kiadva. Az érdelemteljes kis füzethez Móra István írt előszót.

Te átölelnél, én szemedbe néznék,
Mint tűzmadár nézi a napot,
S minden perc a mennyországról regélné! . . .
Először érzem, hogy szegény vagyok.

Ha gazdag volnék, elhagytam szobámban
Nem űzne lelkem örült álmokat;
Nem buknék el a perc egy-egy reménnyel
Gondterhes étem és a kín alatt;
Ha bölcsöm felett másképp álltak volna
A jövőt intező csillagok:
Nem kellene titkolnom, hogy szeretlek,
És megsíratni, hogy szegény vagyok.

Tóth Béla.

A koldusasszony.

Ha elmentek ti fővárosiak, vagy ha feljöttök a fővárosba ti vidékiek s elmentek a lipótvárosi Szent István bazilika mellett, ott találtok a koldusok között egy beteg, korhadt, öreg koldus asszonyt, szeméből a könyek egyre potyognak. Akár adtok, akár nem adtok neki alamizsnát, vigasztaljátok meg szegényt egy jó szóval s mondjátok neki a Miatyánknak, melyet ő egyre mormol, egy-egy mondatát.

A legszebb leány volt a hetvenes években a fővárosban Körömczi Adél. Ketten küzdöttek kezéért, két jó barát, Horvát Géza és Maróthy Pista. Egyiknek sem volt senkije, egyik sem szeretett

senkit, csak azt a szép leányt, de ez után mindketten egyformán bolondultak. Adél nem tudott választani. Kedvelte azt is, amazit is, de ha kérdésekkel ostromolták, hogy melyikük tetszik mégis jobban, hallgatás volt a válasz.

Egyszer azután borzasztó gyilkosság hozta lábbaa főváros lakosságát. A dugdag Maróthy meggyilkolva találták hálószobájában. Öltöző-asztalkáján vérrel volt írva e pár sor:

Minden vagyonom Horvát Gézát illesse.

Kutattak a gyilkos után, hasztalan. Gondoltak öngyilkosságra, de ez ki volt zárva. Egy ellensége szarta agyon, s mikor már halva hitte, ott hagyta s akkor az áldozat odavánszorgott, hogy vérrel megírja végrendeletét s rokon hiányában legjobb barátjára essék az óriási vagyon.

A halál ellen nincs orvosság. Nem lehetett feltámasztani Maróthy Pistát s így egyedül csak Horvát volt keves Adél előtt.

Barátja halála után hat hétre megkérte a kezét s Adél nem habozott, odaadta a meggyilkolt örökösének.

A rendőrség pedig már lemondott a reményről, hogy kézre kerítse a gyilkost.

A nászéjszakát követő reggel halva, halántékát keresztül löve találták Horvátot. Kezében pisztolyt szorongatott, mely kétségtelenül bizonyította, hogy a fiatal férj öngyilkos lett.

Ezt állították az orvosok s a vizsgálat is ezt derítette ki.

*

Horvát Géza a Maróthytól örökölt pompás palotába vitte az esküvő s lakoma után szép feleségét. Alig értek haza, hirtelen beborult, felhő felhőre gyülekezett s villám villámlot ért. Dörögött az ég, majd zuhogott az eső, istenítélet napja volt. Legalább úgy érezte Horvát Gézát, a gyilkos.

A kis szalonba mentek s annak faláról bánatos, ijesztő arccal nézett a fiatal párra Maróthy Pista képe.

Horvát közelebb húzódott nejéhez. Majd mintha bitorolná őt, hirtelen felugrott. Azután, mintha lidércnyomástól szabadulni akarna, de azért gyáván a félelemtől, odaszólt nejéhez:

— Takarja el azt a képet.
Körömczi Adél megdöbben.
— Mi baja van az Istenért?
Hörögte mondá Géza:
— Félek tőle.
— Az Is enért, ön beteg, önnek láza van; küldjek orvosért.
— Nem, ne küldjön ide tanukat.
Körömczi Adél megrettenve ugrott fel helyéről.

Egy iszonyatos gondolat szállta meg. Nem, nem, az lehetetlen! De mégis, meg akar bizonyosodni.

Kirohant a szobából. Horvát után ment, félt magára maradni azzal az arccal.

Neje csakhamar egy törrel tért vissza.
— Ismeri ezt a tört?
— Igen. Az enyém.
— Az öné? — kérde Adél. Hisz Maróthy mellében találták.
— Nem, nem, az enyém!

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye közigazgatási bizottsága szeptember 13-án tartotta rendes havi ülését báró Wesselényi Miklós főispán elnöklété alatt.

Jelen voltak: Török István főjegyző, Kovács István tisztí főügyész, dr. Petri Mór kir. tanfelügyelő, dr. Berger János főorvos, Dombi Károly árv. elnök, Hammetmayer Ágost pénzügyigazgató, Klein Adolf főmérnök, Gazda Ferencz kir. ügyész, Kovács Miklós közigazd. előadó, Somogyi Kálmán, br. Györffy Pál, Dull János, Lőrincz György, br. Wesselényi Béla, Kiss Lajos és Czell Lőrincz.

Főispán az ülést d. e. 10 órákor megnyitván, elnöki székéből hivatalosan is bejelenti azon sulyos veszteséget, amely vármegyénket közelebből érte, a következő beszéddel:

Elvesztettük kitűnő és érdemes alispánunkat, Szikszai Lajos kir. tanácsost, akinek bámulatos emlékezőtehetségét, törvénytudományát, logikáját és erős ítélőképességét a közigazgatási bizottság ülésein is annyiszor volt alkalmunk megbámulhatni.

Hiszen emlékezhettünk, hogy a legbonyolultabb kérdéseknél s a legelentéesebb véleményekben szerte ágazó vitáknál hányszor oldotta meg a kérdést — gyakran csak néhány — azonban a szegyet mindig fején találó — szóval, melyekkel az ügy lényegét teljesen megvilágítván, olyan logikai természetes egyszerűségben tüntette föl, hogy az addig homályosnak látszott kérdések azonnal megvilágosították, önként értendőnek tűnt fel, hogy a kérdés megoldásának csak is az általa ajánlott módon lehet és kell történnie.

Elvesztettük benne azon alispánunkat, ki fáradhatatlan tevékenységével szüntelenül vármegyénk szellemi anyagi előhaladásán munkálkodott, aki buzgalomával, bölcs előrelátásával annyi közérdekű alkotást, oly sok közhasznú intézményt tudott létesíteni, amennyit ő előtte együttvéve tíz alispán sem volt képes felmutatni.

Igen sulyos veszteség Szilágyvármegyére, hogy elveszítette Szikszai Lajos, ki a vármegye fejlődésének történetében magának elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Az ő emlékezete a tömegek meg szokott hálátlanságával is dacolni fog, megfogják azt híven őrizni sikerült alkotásait, s hosszú idő fog elmúlni, míg nekünk hozzá hasonló alispánunk leend.

Mindezek után indítványozza, hogy a közigazgatási bizottság Szikszai Lajos érdemeit és emlékezetét jegyzőkönyben is örökítse meg.

A közigazgatási bizottság az indítványt egyhangulag magáévá tévén, egykori nagyérdemű, kitűnő alispánjának, Szikszai Lajos kir. tanácsosnak elhunytá felett őszinte részvétét fejezi ki s emléket jegyzőkönyvében megörökíti.

A főjegyző által beterjesztett havi jelentés szintén melegen emlékszik meg néhai alispánunk elhalálozásáról, érintvén azon maradandó érdemeket, melyeket vármegyénk fejlesztése körül szerzett

— De a magáé, s így maga ölte meg azt az embert.

— Nem, nem igaz, kiáltá Horvát.

— Ez a kép azt mondja, hogy igen.

— Mit, ez a kép? . . . kiáltá örülten Géza, kiragadta a tört a nő kezéből, egy székre kapott s összevagdosta az elhalt arcképet.

— Most másodszor akarta megölni, szólt lesújtóan Adél. Azután ismét kirohant a szobából, hogy egy fegyverrel térjen vissza.

— Itt van, menjen szobájába és teljesítse kötelességét.

Horvátot reggel halva találták. Maróthy képeinek foszlányait pedig Adél magával vitte a nyomorba.

A nagy vagyont széjjel osztotta az özvegy a szegények között, odaadta neves célokra s azután ment dolgozni, kinlódni, végre eljutott a koldusbotra.

*

Ezért kérlek én titeket, hogy ha elmentek a lipótvárosi bazilika kapuja előtt, adjatok alamizsnáton kívül egy jó szót a koldusasszonynak, s mondjatok el vele egy egész Miatyánkot, vagy legalább belőle egy mondatot . . .

Lantos.

s amelyek nevét ezen vármegye történetében örökké maradandóvá teszik.

Ugyanezen jelentés szerint augusztus hó folyamán közbiztonsági viszonyaink teljesen jók voltak.

A 6-ik számú csendőrszárnyparancsnokság, melynek működési köre az egész vármegyére s Biharvármegye margittai járására terjed ki, Zilahon felállítottát s működését augusztus 1-én megkezdte.

Az állategészségügy nem mondható kedvezőnek, mert a sertésvész 17 községben most is uralkodik, ezen kívül szörványosan fordult elő veszettség Zilahon, Kr.-Horváth és Varsolc községekben, valamint Zilahon lépfene, pár községben pedig sertés-orbánc és juh-himlő.

Új állami orvosunk, Oberhoffer József állását elfoglalta.

A tisztí ügyész állás ellen beadott panaszt a közigazgatási bíróság elutasítván, Kovács István tisztí ügyész a hivatali esküt szeptember 11-én letette s állását elfoglalta.

A Zilah pataknak a bádón—ballai szakaszon való rendezése megkezdett, ugyasintén a Kólicka patak szabályozása is. A Szilágy patakra vonatkozó műszaki felvételek befejeztetvén, a társulat még ez évben megalakítható lesz.

A kereskedelemügyi miniszter a törvényhatósági utakra vonatkozó ügyvitelt, műszaki szolgálatot és közutaink állapotát Brenner Vilmos kir. műszaki tanácsos által megvizsgálattván, a tapasztaltak felett teljes elismerésének adott kifejezést.

A tárgyalások folyamán ismételgetett a vármegyének azon kérése, hogy a mutatóköz hiány fedezésére 1898. évre 13000 frt állami segély adassék s a zilah—kolozsvári és zilah—varsolci utak állami kezelésbe vétessenek. A műszaki tanácsos mindkét kérelem teljesítését kilátásba is helyezte.

A közigazgatás egyéb ágainál különös főlemlítést igénylő mozzanatok nem fordultak elő.

Br. Györffy Pál felszólalása következtében utasított az alispán, miszerint megfelelő vizsgálat alapján tegyen jelentést arról, hogy a krasznai járásban a községi képviselő testületek ujjaalakítása és az előjáróságok megválasztása miért történt a többi járásoktól eltérő időben?

A pénzügyigazgató jelenti, hogy a 661.858 frt 74 kr. helyesbített adótartozásból befizetett 238.018 frt 7 és fél kr., tehát a hátralék 413.840 frt 66 és fél kr. A folyó év augusztus végeig 12.512 frt 92 krral kevesebb folyt be, mint a múlt év hasonló időszakában. A 14.826 frt 45 és fél kr. hadmentesség díjból 2390 frt 98 és fél kr. fizetett be, hátralék 12.435 frt 47 kr. Fogasztási adó augusztusban 40.859 frt 48 és fél kr., illeték pedig 4837 frt 67 kr. folyt be. Ideiglenes adómentesség adatott 9 házra 12 lakrészszel.

A királyi ügyész kimutatása szerint a zilahi központi fogházból augusztus hó folyamán kibocsátott 24 férfi, 3 nő, bent maradt 42 férfi, 2 nő, gyógykezeltett a börtön-kórházban 10 férfi és 2 nő; kiadatott 1310 étadag 164 frt 25 kr. értékben. Teljesítettek a rabok 803 1/4 kézi napszámot, amelyekért az állam részére 86 frt 11 kr., a munkások javára 45 frt 63 kr. folyt be.

Az árvászéki elnök jelentése szerint a vármegyei központi árvászéknél az előadók által augusztusban feldolgoztatott 1214 beadvány, hátralék 338. Az irodában feldolgoztatott 1298 ügydarab, hátralék 192.

A kir. építészeti hivatal jelenti, hogy az állami ut jó karban van, a hidépítések szorgosan eszközöltetnek, ellenben a kavics szállítás gyorsabb eszközzésére utasított a vállalkozó.

A törvényhatósági közutak szintén jó karban vannak s a tavasszal előállott rongálások helyreállítottak.

A hidépítések mindenütt folynak s a kavicsszállítás is kellő erővel eszközöltetik.

A kir. tanfelügyelő jelentéséből a következőket említjük fel:

A völcsöki állami elemi népiskolánál egy új tanítónői állomás szerveztetett. Az illetékes egyházi főhatóságokkal a tárgyalást megkezdte, hogy az iskolával nem bíró Bolyán, Boronamező, Gurzófalva, Palicka, Vicsa és Vaskapu községekben iskolát állítsanak fel, továbbá a hármaspataki, magyarpatoki és kárszteleki róm kath., az ákosi, ballai, bogdándi, diósadi, hadadi, m.-csaholyi, sarmasági, szakácsii, széeri és tasnádi ev. ref., az almás-balázsházai és galponyai gör. kel. az alsó-szopori, kegyei, galgói, kendermezei, kettősmezei, alsóbáni, ballaházi, bábcái, bikácai, bogdánházai, brédi, dabjoni, f.-berekszői, f.-szivágyi, f.-szopori, gardánfalvai, s.-györtelki, gyümölcsényi,

h.-györtelki, halmosdi, hidvégi, köödi, kucsói, mároni, mosóbányai, n.-bajomi, n.-derzsida, náprádi, o.-baksai, seredeni, solymosi, somfalui, s.-csehii, sz.-udvarhelyi, szélszegi, sz.-paptelki, t.-szántói, ujnémeti és vártelki gör. kath. iskolák a tankötelesek számarányához képest megfelelőleg fejlesszessenek.

Részt vett a vármegyei gör. kath. felekezeti tanítóegyesületnek aug. 20-én Sz.-Paptelken tartott gyűlésén. A közoktatásügyi miniszter a kémeri állami elemi iskolai alapvagyonnak, 2309 frt 68 kr., állampapírokba való fektetését elrendelvé, a szükséges intézkedések e végből megtétettek.

Mindazon iskolák hatóságai, melyeknél tanítói állomás betöltetlen, felszólítottak az állomásoknak záros határidő alatt való betöltésére.

A miniszter az égerháti gör. kath. tanító fizetését 126 frttal, a szamosujlaki ref. tanítóét 229 frttal egészítette ki az 1896—97. tanévre, a mutosi gör. kath. tanító javadalmazására 158 frt, a sz.-szep-laki gör. kath. iskolánál pedig 160 frt államsegélyt engedélyezett, s így most már lehetséges lesz ezen két helyen is képesített tanítót biztosítani és alkalmazni.

A vármegyei főorvos jelentése szerint augusztusban a közegészségi állapot általában kedvezőtlenebb volt az előbbi hónapnál, Sz.-Somlyó várost és a krasznai járást kivéve, ahol némi javulás volt észlelhető. Gyógykezelt betegek száma 1181, ezek közt 531 beteg 7 éven aluli. Ingenygyógyzert kapott 37 beteg, kórházba küldetett 1 elmebeteg. Leginkább váltólázak miatt voltak a betegülések és pedig 789 esetben. Vörheny Zilahon, Cigányi és Panit községekben 36 esettel, —hőkhurut Náprádon 35 esettel. Védhimlővel beoltatott 321, kitűnő sikerrel. Eszközöltetett 4 boncolás és 8 hullaszemle, kiadatott 113 látlelet, ezek közt 13 sulyos testi sérülésekről, orvosi bizonyítvány 87 adatott ki.

Főorvos az ákosi, tasnádi gyógyszer-tárt, valamint a péri körorvos kézi gyógyszer-tárt megvizsgálván, azokat rendben találta.

A vármegyei kózkórházban gyógykezeltetett 187 beteg, kibocsátott 70, meghalt 10, bentmaradt a hó végével 107 beteg.

A szokásos orvosrendőri vizsgálatok pontosan teljesítettek, a m.-valkói körben az iskoláknál közegészségi tekintetéből sok hiány tapasztaltatott.

Főorvos javaslatba hozta az alispán-nál a posványos helyek lecsapolását, miután ezek kigőzölgései képezik a váltólázak főokát; Zilah városban a ragályos betegek hulláinak szállítására hullakocsit és a pecselyi iskola jókarba hozását.

A vármegyei pénztár által beterjesztett kimutatás szerint a köztörvényhatósági utadóból 112.628 frt hátralék állván fenn, utasítottak a városi és községi előjáróságok, hogy a hátralékokat legkésőbb 60 nap alatt multhatatlanul s annyival is inkább fizetessék be, mivel eredménytelenség esetén a felelősség fog kimon-datni.

Tasnád nagyközség képviselőtestülete a vasuti állomáson egy 2-od osztályu váróterem építését kérelmezvén, tapasztalván a közg. bizottság, hogy a szilágy-sági vasuton az utóbbi időben a forgalom oly örvendetesen növekedett, hogy a szűk állomás-helyiségek az utazókat Zilahon, Sarmaságon és Tasnádon be sem fogadhatják és az is föltétlenül szükséges, hogy a zilahi állomáson egy étterem rendezessék be, a szilágy-sági vasut igazgatósága a szükséges kibővitések eszközzése és étterem felállítására iránt megkeres-tetett.

Br. Wesselényi Béla zsiói lakos és társai kérelmére a bizottság a nagy mértékben üzött orrvadászatra tekintettel, az 1883. évi 20. t.-cikk 38. §-ában biztosított korlátozásnak kimondása iránt belügyminiszterhez feliratot intéz.

Különböző közigazgatási adó és tanügyi kérelmek s egy gyámhatósági ügy elintézése után az ülést főispánunk be-zárta.

„Szilágy.”

A petiotizálásról.*)

A petiotizálás eredete. — Petiot memorandum a és ismertetése. — Különböző a törkölybor, lőre és petiotizált bor közt. — A petiotizálás leírása, a cukormennyiség meghatározása, a hőfok stb. — A különféle cukorfelek. — Törkölybor készítése szeszszel. — A petiotizált bor sajátosságai.

A mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról

*) A „Borászati Lapok“ f. évi 38-ik számából.

szóló 1893. XXIII. törvénycikk a borsza-porítás, illetve mesterséges uton való borkészítés egyetlen megengedett formájának a petiotizálást jelölte meg és pedig nem olyképen, mintha a természetes bort magát engedné meg ily módon szaporítani, hanem úgy, hogy a másik mellett ennek teljesen elkülönített készítését megengedi.

Ezen borkészítési eljárás Petiot-nevű burgundi (chaminy-i) szőlőbirtokostól veszi eredetét, aki 1854-ben a francia földművelésügyi miniszterhez egy memorandumot terjesztett fel, melyben új borkészítési eljárását ismertette, mely azonban nem tökéletesen azonos azzal, melyet ma már a petiotizálás fogalma alatt szoktak érteni. Okoskodásának sarkigazsága az, hogy „a must első erjesztése által fűrtökkel, bogókkal és szőlőmagvakkal távolról sem használtuk ki a borknak igen hasznos alkatrészeit teljes mértékben, melyek ennél fogva passzív szerepre vannak utalva és a sepről vagy törkölylyel együtt eltávolíttatnak. Ilyen alkatrészek első sorban a festanyag, más szóval az oenocyanin és a tannin, azután még visszamarad elegendő erjesztő anyag, mely oly erős, hogy az első erjesztés után, még elég erélylyel bír, hogy másodszori, harmadszori, negyedszori, sőt ötödszori erjedést is képes előidézni, feltéve, ha táplálására elegendő cukrot szolgáltatnak.”

Ezután leírja Petiot, hogy miként járt el, midőn szőlőtermeléséből, mely körülbelül 60 hektó bor készítésére volt csak elegendő, 285 hl. (tehát majdnem ötszörannyi) bort készített. Nagy burgundi termését erjesztés nélkül azonnal a kádból lefejtette, de úgy, hogy az egész must, mely könnyű nyomásra a kádból ki nem folyt, a törkölyön maradt, így nyert először 45 hl. fehér mustot (körülbelül egy negyedrészt tartott a törköly vissza.) A must cukortartalmát gleuco-oenometer segítségével megmérte és 13^a-nak találta. Hogy ugyanoly sűrűséggel bíró cukrosvizet nyerjen, kénytelen volt hektoliterenkint a vízbe 10 kg. cukortenni.

A törkölyt visszatöltötte a kádba, ötven hektoliter 18 kgos cukros vizet töltött utána és azután három napig erjedni hagyta. Az erjedés befejezte után a kádat ismét megcsapolta és 50 hektoliter folyadékot leeresztett, mely igen szép színű vörösbort volt. Másodszor 55 hektó 22 kgos cukrosvizet öntünk a törkölyre, és két napi erjesztés után, ugyanoly mennyiségű bort huzott le. Harmadszor 55 hektó 25 kgos cukrosvizet öntünk a törkölyre. Az erjedés nem tartott egészen két napig, ekkor sajtó alá adatta a cefrét és mérsékelt nyomásra 60 hektó bort nyert belőle. De még most sem vetette el e törkölt, hanem ismét 30 hektó cukrosvizet töltött rá és forni engedte. Az erjedés lefolyása után kisajtott belőle 35 hektó bort. Végre az első fejtésű természetes fehér bort oly hordóba tette, hogy az ezt csak félig töltötte meg, és tizenkét óra lefolyása után a hordót feltöltötte e 18^a cukrosvizzal is így hagyta erjedni.

A különböző folyadékokon Petiot a következő tapasztalatokat tette:

A mi az erjedés lefolyását illeti, az mind a négy cukrozott folyadék-nál igen élénk volt, legtovább tartott az elsőnél, legrövidebb ideig a harmadik felöntésnél. A mi a törkölyborok színét illeti, ugy legszebb színű volt a harmadik, mely a rendes törkölyön eresztet természetes borok színével dicsekedett, míg igen halvány csak a negyedik volt. A legjobb adatokat szolgáltatotta a szesztartalom; míg a természetes bor csak 12% alkoholt tartalmazott, addig a 18 kg-os cukros víz 13%-os a 22 kg-os cukros víz 15% és 25 kg-os*) cukros víz 17%-os szesztartalmu bort szolgáltatott. A mi pedig izre és zamatra vonatkozik, ugy a törkölybor kevésbé savanyu, simább és csuszósabb, zamata kifejezet-tebb. Eltarthatósága pedig egész kifogástalan, legalább is olyan nagy, mint a természetes boré, ha nem nagyobb. Dacára, hogy több szeszszé át nem alakult cukrot tartalmaz, mint a természetes bor, azért erjedésre még sem hálaladó, mert nem tartalmaz ahhoz elég erjesztőt . . .

*

*

Azon formában, mint azt hirneves feltalálója proponálta, a petiotizálást ma már sehol sem alkalmazzák, de az abban lefektetett elvek még ma is fennállanak és alapjául szolgálnak az u. n. t ö r k ö l y b o r o k (petiotizált borok) készítéséhez.

Mint láttuk, a törköly még sok oly anyagot tartalmaz, melyek alkalmasak

*) Megjegyzem, hogy Petiot idejében a cukor s o k k a l d r á g á b b volt mint most, főleg Franciaországban, ahol ma már az 1887. évi törvény alapján a borjavításhoz, vagy szaporításához szőlőcukor, adószállításban részesül.

cukros vizet erjedésnek indítani és a létrejött folyadékra a bor ízét és szagát átruházni. Amellett a frissen sajtolt törkölyben (főleg ha ez igen érett és részben száraz szőlőből állott) még sok a lappangó cukoranyag is, melyet csakis ily módon lehet teljes mértékben hasznosítani. Ha tehát többnyire töppedt, száraz (mazsola) szőlőből maradt vissza a törköly és arra kevés vizet öntünk, mely éppen elegendő, hogy a vizsamaradt cukorkarmennyiséget feloldja, azt egy ideig állani hagyjuk, úgy oly folyadékot nyerünk, mely ugyanígy vagy több szőlőanyagot tartalmaz, mint az eredeti must, ennek erjedéséből szintén az igazi törkölybor fog keletkezni, mely azonban petiotizált bornak nem mondható.

Ha pedig az erősen kisajtolt törkölyhöz pusztán csak vizet, még pedig lehetőleg nagy mennyiségben öntünk, 12—24 óráig vagy még tovább állni hagyjuk, kipréseljük, igen gyöngye, halvány színű vagy szintelen italt kapunk, melyben a bor vonatanyagai ugyan megvannak, de a sav- és szesztartalma rendkívül csekély, azért ize is határozatlan: ezen folyadékot csigernek, vagy lörének (Nachwein = piquette) nevezik.

A törkölybor tehát csak azon esetben nevezhető petiotizált bornak, ha a törkölyre több-kevesebb cukros víz lesz öntve és jól felkeverve erjesztetik. Azonkívül készítenek törkölybort olyképpen is, hogy a törkölyre vizet és szeszt öntenek, melyet tévesen szintén petiotizáltnak szokás hinni. Ennek készítéséről utóbb lesz szó.

A petiotizált bor készítése igen egyszerű: A törkölyt lehetőleg azonnal, mielőtt a sajtóból kikerül, kádba üritjük, cukros vizet öntünk rá és erjedni engedjük. Mielőtt az erjedés (4—6 nap alatt) végbement, azonnal sajtoljuk és azután úgy bánunk vele, mint bármely más borsal, tehát időnként lefejtjük, töltögetjük s szükség esetén derítjük stb. Kellemes és tiszta ízű petiotizált bor készítésénél tehát a legfontosabb, hogy a törköly a levegővel való érintkezés folytan alakul (ecetesedésnek indul) és akkor a petiotizált bor igen kellemetlen törkölyíz és ecetstichet nyer, aki egészen biztosan akar eljárni, az leghelyesebben teszi, ha a petiotizálásra szánt törkölyt előzetesen nem is sajtolja. Igaz, hogy ezáltal kevesebb természetes bort kap, de kevesebb cukrot is kell alkalmazni a törköly felöntéséhez és sokkal jobb ízű petiotizált bort fog nyerni.

Az összeállítandó bor minősége a törköly állapotától eltekintve, főleg attól függ, hogy mennyi cukrot alkalmazunk. Általában 14—18 kg. hektoliterenként nevezhető rendes mértéknek.

Mint említettük, egy zöldbogyóú mint a kékbogyóú szőlőtörköly alkalmas fehér, illetőleg vörös petiotizált bor készítésére, csak hogy az utóbbit jobbnak kell tartanunk, mert több fest- és cseranyagot tartalmazván, a petiotizált bor is kevesebb lesz belőle. Mindkét esetben azonban leghelyesebb, ha duplafenekű erjesztő kádat használunk a levegőnek elzárására a törkölytől. Az eljárás tehát az, hogy a természetes lefolyása után annyi vizet, vagy ha már a cukor is kész volt, annyi cukros vizet öntünk a törkölyre, hogy a felső likacsos fenék, mely a törkölyt visszatartja, legalább fél-arasznyira víz alatt legyen.

A mi a cukor alkalmazását illeti, az szintén kétféle lehet: vagy először forró vízben oldjuk fel nagyobb darabokban a cukrot és csak már az elkészített szörpöt öntjük a törkölyre, vagy pedig a tiszta vizet öntjük a törkölyre és csak azután töltjük utána az apró darabolt cukrot. De mindenesetre a leglényegesebb kérdés az, hogy tudjuk, mennyi vizet fogunk alkalmazni (v. i. hogy mennyi törkölybort akarunk készíteni), hogy a cukorkarmennyiséget pontosan ahhoz számíthassuk ki.

Mindenesetre azon kell lennünk, hogy a petiotizált bor erjedése minél rövidebb idő alatt és minél tökéletesebben folyjon le, amit azáltal érhetünk el, ha az anyagot oly hőmérsékletre hozzuk, mely az erjedésnek legjobban felel meg. Tapasztalat szerint a legjobb az, ha ezen cefre hőfoka 17—20° C közt fekszik. Ha ezen hőmérséklet tetemesen alacsonyabb, úgy az erjedés nagyon lassan megy végbe. Ez esetben tehát vagy annak vagyunk kitéve, hogy az erjedés korán megszakad

és a bort lefejtethetjük, mielőtt az teljesen kiejtett volna, vagy pedig a bor igen soká marad a törkölyön. Első esetben azután a folytonos — de igen gyenge — utóerjedés mellett néha hónapokig eltart — mielőtt ez teljesen kiejtődne és megtisztul, mert persze kevesebb erjesztőanyagot tartalmaz mint más rendes must; és ki vagyunk téve annak is, hogy az erjedés hirtelen végkép megszakad, a bor megtisztul ugyan, de édes marad s a vége az, hogy egyáltalán egy oly produktum áll elő, mely nem bor, se nem must, csipős is és édes is, lassankint megnyulósodik és minden fáradságunk kárba vesztett. Második esetben pedig a törkölyrel való hosszú érintkezés alatt ugyan teljesen kiejtőd, de ennek ízét veszti fel, érdes és fanyar lesz, levegőn pedig azonnal megzavarodik.

A megkívánt hőfok előállítása azonban könnyű dolog, melyen viz forralása által hamar segíthetünk. De épp oly hiba volna a másik szélsőségre esni igen meleg viz alkalmazása által, vagy pedig úgy, hogy először forró vizet öntünk a törkölyre és csak azután igyekezünk hideg vízzel az előirt hőfokot elérni, mert akkor a bor igen keserű és rossz ízt vesz fel.

Tehát először kell hideg vizet önteni a törkölyre és azután hozzáadni a forró cukros vizet, vagy egy 25—30° cukros vizet előállítani, hogy az a törkölyvel összeöntetve, a kívánt 17—20°-ot elérje.

Igen fontos a törkölybor készítésénél, hogy az ne penészes, vagy rothadó anyagból készüljön, mert akkor a bor átveszi ezen ízt, mely fogyasztásra alkalmatlanná, az egészségre ártalmassá teszi. De általában nem minden törköly egyformán alkalmas petiotizált bor készítésére. Függ ez először az évszárattól, másodsor, hogy a szőlő milyen érési stádiumban és milyen napokban lett leszüretelve, harmadszor milyen fajokból áll a szőlőtörköly és negyedszer azon bánásmódtól, melyben a szőlő sajtolás előtt és alatt részesült.

Apró bogyóú szőlő, mint a kövidinka, rizling, traminer, kis burgundi, rendes körülmények közt alkalmasabb petiotizált bor készítésére, mint a nagyszemű, s ennélfogva vékony héjú fajták. Legalkalmasabb jó törkölybor előállítására a direkttermő amerikai fajok, mint Herbermont, Jacquez, Otthello, York-Maderia, mert nagy csersav- és festanyagtartalmuk igazán csak ilyenkor érvényesül, s a mellett specialis számóca és szilvaiz, mely a természetes must erjesztésénél nagyon tulnyomó s azért — főleg új bornál — kellemetlen is, ily állapotban éppen a legkellemesebb.

Miután ma már rendszeren csak egy felöntést szoktak a törkölyre csinálni, a bor minőség és takarékosága tekintetében is leghelyesebb, ha addig hagyjuk a bort a kádban, míg teljesen ki nem erjedt, ha azonban még egy második vagy harmadik felöntést is szándékozunk készíteni, úgy természetesen azonnal hozzáfogunk a fejtéshez, mielőtt az erjedés megindult. Ilyenkor csak az utolsó felöntést hagyjuk a törkölyön egészen kiejtődni és ezt azután préseljük ki.

(Vége köv.)

Különfélék.

— **OLVASÓINKAT** felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani, hátralékaikat pedig befizetni sziveskedjenek.

— **Választási mozgalmak.** Az alispán választás kérdésében Sz.-Somlyón f. hó 19-én a színháznál Báro Györfy Pál elnökle alatt közös értekezletet tartottak a Török István és Lőrinczy György jelöltsége mellett álló bizottsági tagok. Az értekezleten mintegy 50 bizottsági tag volt jelen. Az érmellékiek előző pénteken Török István jelöltségében állapodtak meg, bár ha ott is emelkedtek hangok a Lőrinczy György jelöltsége mellett. A sz.-somlyói értekezlet ezt tudomásul vette s mivel az itt megjelentek jelöltjüket feladni nem akarták, egyik jelölthe sem történt megállapodás, hanem elhatározták, hogy a két jelölt közül közös erővel azt viszik, a melyiknek a választás napjára többsége mutatkozik.

— **Kinevezés.** A kémeri állami elemi iskolához Ureczky Margit tanítónővé kineveztetvén, állomását már el is foglalta.

— **Adomány.** Hubert Jenő ur az ev. ref. teplom kijavítására 3 frtot adományozott, mely adományért fogadja az egyház leghálásabb köszönetét. Nagy Ferencz, ev. ref. egyházközség.

— **Halálozások.** Az elmúlt héten ismét kidőlt két alakja városunkban a régi tünevényes nagy időknek. Nagy Lajos és Kiss Ferenc 1848-as honvédek költöztek el pár napi időközben az élők sorából. Mind a ketten szegénysorsban élő emberek voltak, mint nagyon sokan azok közül, kik egykor életüket ajánlották fel a megtámadott hazáért. Koporsójuknál Gáspár István ref. lelkész tartott gyászbeszédet, hangsúlyozva az agg hősök hazafias érdemét. Néhány agg bájtaruk könnyes szemekkel tekintett utánuk, talán ők is érezték a költő mondását, hogy nemsohára:

„A dicső nép, mely tanult izzadni
S izzadás közt hősi bért aratni:
Névből él csak, többé nincs jelen.“

— **Hirdetmény.** A szokásos ellenőrzési szemlék a cs. kir. közös hadsereg részéről a f. évi október 15-én, a m. kir. honvédség részéről pedig ugyanezen f. év október 16-án mindenkor reggel 8 órakor a városház tanácstermében fognak a Sz.-Somlyó városában lakó cs. és kir. hűbőrszolgálati és m. kir. honvédségi legénység részéről megtartatni. A fennálló szabályok értelmében a szemlére külön meghívók nem bocsátatnak ki, s csak a jelen hirdetmény és dobzó által hozatik az érdekeltek tartalékos, póttartalékos és szabadságolt katonai egyének tudomására. Az ellenőrzési szemlén minden tartósan szabadságolt tartalékos és póttartalékos a fent kitűzött helyen és időben tisztán felöltözve, katonai, vagy honvédigazolvánnyal ellátva, botok nélkül megjelenni tartozik. Kivétetnek: a) Azok, kik a folyó évben tényleges szolgálatban állottak, vagy katonai kiképzetésben részesültek, vagy fegyvergyakorlaton vészt vettek. b) Kik a f. évben tényleges szolgálatra, katonai kiképzetésre, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatra bevonultak, de betegség miatt, vagy felülvizsgálatra való elővezetésük céljából ismét szabadságoltattak, és pedig akkor, ha bemutatásuk elmaradt. c) Igazolvánnyal ellátott tartósan szabadságolt altisztek, ha nyilvános szolgálaton véglegesen, vagy ideiglenesen alkalmazva vannak. d) Azon lelkészek, kik még legénységi állományban vannak és végre, e) Azon katonai egyének, kik a cs. kir. közös hadsereg szolgálatban állanak. Az ellenőrzési szemlén részt vehetnek minden e városban tartózkodó idegen illetőségű és szemleköteles katonai egyének is, tartozzanak bár azok a cs. kir. haditengerészet, vagy a Landwer legénységi állományába, s az idegen helyen tartózkodó sz.-somlyói illetőségű katonai egyének a lakhelyükön tartózkodó ellenőrzési szemlén vehetnek részt. Azok, kik a helyben tartandó szemlén bármely okból meg nem jelennek, köteleztetnek saját költségükön a m. kir. honvédség részéről a f. évi november 8-án reggel 8 órakor Zilahon, a 3-ik honvéd gyalogezred zászlóaljánál, a cs. kir. közös hadsereg részéről pedig a f. évi november 10. 11. és 12-én a kolozsvári 51-ik gyalogezred hadkiegészítő parancsnokságnál tartandó utószemlén szigorú büntetés terhe alatt megjelenni. Rendőrkapitányi hivatal. Szilágyi-Somlyón, 1897. év szeptember 18. Hegedűs Sándor, rendőrkapitány.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása). Lőhere. Dacára annak, hogy az időjárás a cséplésnek e héten is kedvezett, mégis csak egyes kész tételek lettek kinyalva. Míg gazdáink a jelenlegi árakat alacsonyoknak tartják, addig Amerika a hét folyamán napról-napra lejjebb ment a jegyzésekkel, úgy hogy a „Fancy Culked és recteand“ jelű legfinomabb minőség, mely még néhány nap előtt 38—39 márkáért jegyeztetett, jelenleg 32 és fél márkáért sűrűgösen ajánlatik. Ebből az következtethető, hogy Amerikának kitűnő termése van és habár amerikai lőherét sok vidéken csak a legvégső esetben és ekkor is kényszerből veszik, a folytonos árcsökkenés az európai, minden tájbéli termelvényekre nagyon károsan nyomást gyakorolt és ebben leli magyarázatát az is, hogy a külföldi vevők tartózkodnak. Ilyen körülmények között csak itt-ott történtek kitételek és pedig ideai termésbani 38—40 frtjával, északmagyar és nagyszemű tiszavidéki 40—43 frtjával fizettetett. Lucerna. Míg más években ezen időtájjal megkezdődött a kaszálás, addig ilyenek ez ideig kimaradtak és így igazoltnak látszanak azon hírek, melyek egy magyarországi általános rossz termésről beszélnek. Bevándor most az, vajjon a szeptemberi időjárásnak oly kedvező lefolyása lesz-e, hogy a harmadik kaszálás jól beéri és így a rosszul sikerült második kaszálásért némi pótlásunk lesz.

— **Kinek szabad biciklizni?** E kérdésre egy orvos azt a feleletet adja, hogy minden egészséges ember biciklizhessen, de túlságosan senki se menjen. Különösen ajánlja e sportot olyanoknak, a kik sok időt töltenek a szobában és ülve végzik mindennapi foglalkozásukat. Különösen ajánlatos ez a kövér embereknek, mert a biciklizés jelentékeny anyagváltozást okoz a test-

ben és a vérkeringésben és jóirányú mozgalmat csinál. Nagyon ajánlatos az a gyomor és bélbajos embereknek. Jó hatással van a biciklizés az idegbajos és a csúszos emberekre is, de az utóbbiaknak vigyázni kell arra, hogy ne túlságosan hosszú ideig élvezzék a sportot. A nőknek is melegen ajánlja a biciklizést, különösen a sápkóros, vérszegény nőknek. Ellenben határozottan káros e sport azokra nézve, a kik szívbetegesek, tüdőbajosok, asztmatikusok és a kiknek valamikor mellhártyagyulladásuk volt. Ugyancsak káros a gyuladások, lázak, agy- és gerincbajoknál. Izületi bajoknál is óvatossággal ajánl. A mi a kort illeti, a nevezett orvos mindenkinek körülmények nélkül ajánlja a biciklizést, de figyelmezteti az öregebb koru biciklistákat arra, hogy a meghűléstől lehetőleg óvakodjanak.

— **Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként** — japáni, chinai, s.a.t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Hennenbergselyemet 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damaszott s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szin és mintázzal s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küdenek HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bérleg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Irodalom.

— A „**Vasárnapi Lapok**“, melyet a „Könyves Kálmán“ irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaság ad ki, valóban oly meglepő szép kiállításban jelenik meg minden héten, melyhez a többi képes lapokat hozzá hasonlítani sem lehet. Most már, látva hétről-hétre számait, bizvasat mondhatjuk, hogy ily kitűnően szerkesztett képes ujság még a külföldön sem jelent meg eddig. S dacára, hogy ily pazar gondot fordít a kiadó vállalat az szerkesztésére a „Vasárnapi Lapok“-ra, annak előfizetési ára oly csekély, hogy a legszegényebb család is megszerezheti. Előfizetési ára: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — A most, szeptember 19-én megjelent legutóbbi számának tartalma is oly bő, hogy 4 ujság kitélnék belőle. Kiemeljük belőle a következőket: II. Vilmoshoz, költemény Pap Zoltán-tól. — Ave Caesar! — ifj. Csáthó Aurél-tól. — Fejedelmi vadászok. — Vilmos és Rudolf. F. I. től. — A tatari királynapok. — Idegen uralkodók Magyarországon Balogh Miklós-tól — Petőfi franciául. — A két utitárs, csevegés, Salamon Ödön-től. — Bélye, ismertetés Róna Bélyá-tól. — Mohács, ismertetés Bolygó-tól. — Régi ünnepek Pannonhalmán. — A német császár előtt, Dögen-től. — A jubileumi ajándék, elbeszélés Verstei Arnold-tól. — Könyv és mosoly, regény folytatása Beniczkynek Bajza Lenké-től. — Kis postásom, költemény Erdélyi Lajos-tól. — A Petőfi-társaság első ülése. — Képeinkhez. — Divat. — A szerkesztő üzenetei. Melegen ajánljuk a szépirodalmat kedvelő olvasóink figyelmébe a „Vasárnapi Lapok“-at, mely méltán megérdemli a pártolást.

— A „**Zenélő Magyarországa**“ zongora zenemű folyóirat szeptember 15-iki XVIII. füzeté követező közkedvelt zenemű ujdonságokat tartalmazza: I. Ögyek (Langer Viktor) „Nefeletts bokréta vizs a Tisza habja“ című remek szép magyar dalát. II. Blon Ferenc „Ideálom“ (Mein Ideál) kerin-gőjét, mely az „Ös-Budavári“ berlini symphonikus zenekar favorizált csaknem naponta hallható műsordarabja. III. Hartl Henrik nagyon kedves „Kolo“ szerb nemzeti táncot. Minden füzetben ily gazdag tartalommal jelenik meg a ma már oly közkedvelt zenemű folyóirat. Egy-egy füzet mindenkor 10 oldalon a legszebb, s legsiker-ültebb divatos zeneujdonságokat hozza — negyedévben a füzet 60 oldal zeneművet ad 1 frt előfizetésért. Előfizetheti a folyó-é negyedre csak is a „Zenélő Magyarországa“ kiadóhivatalában Budapestben, VI. Csengery-utca 62—a., honnan mutatványszámot kívá-natra ingyen és bérmentve küldenek. Egy zongorázó se mulassza el ez igazán érdemes és olcsó zeneműlappal megismerkedni.

— A „**Kert**“, a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 18-ik száma a követező tartalommal jelent meg: Konyhakertészet. Mauthner Ödön: Európa füzernövényei. — Mauthner Ödön: A virágkel átteleltetése. — Hátnás Ferenc: A burgonya eltartása. — Spárga tenyésztése masché-papir s üvegek alatt. — Hreblay Emil: A só, mint trágyaszor. — Gyümöl-csészet. K. Zs.: Papir héjú francia dió stb.

— Vettük a Szalay-Baróti irtu „Magyar Nemzet Története” 64-ik füzetét. Ez a Habsburg házbéli királyaink egyik legrokonszenvesebb s népétől annyira szeretett uralkodójának Mária Teréziának trónraléptétől az osztrák örökösödési háboru utolsó kitérőéig adja elő az eseményeket, melyeknek folyamán a „Vitam et Sanguinem” hatalmas elhangzásával Magyarország a Habsburg családnak megmentője lőn.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Hirdetések.

700—1897. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbiróság 7664. számú végzése által Polák és Báron javára, Páskuj József és társa ellen 100 frt 67 kr. tőke, ennek 1897. évi május hó 7-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 49 frt 45 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróságon lefoglalt 440 frtra becsült szarvasmarhából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 8986—1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Sz.-Somlyón, a barompiacon leendő eszközésére **1897. év október hó 1-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Sz.-Somlyón, 1897. évi szeptember hó 10. napján.

VIRÁG LÁSZLÓ,
kir. bir. végrehajtó.

Értesítés.

Van szerencsék tudatni, hogy a Fábry József divatáru üzletét és butorraktárát kiárutítás végett már átvettük, mely áruaktárt és butorokat

mélyen leszállított árak

mellett kiárutítjuk, cégtársunk annak foganatosítása végett Sz.-Somlyóra érkezett.

Tisztelettel:

Fábry Testvérek
nagyvárad divatáru üzég.

Az üzlethelyiség igen tágas, berendezéssel vagy anélkül üzletnek, vagy kávéház étteremnek kiadó. 2—3

6380—897. tkvi. szám.

Hirdetmény.

A sz.-somlyói kir. jbiróság mint tkvi. hatóság közhirrre teszi, hogy a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Búrgez d község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelethez képest átalakittatik és ezzel egyideűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályszerű eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosittatik.

E célból az átalakítási munkákat hitelesítése és a helyszíni eljárása nevezett községben **1897. október 11-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1) Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3) Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratai nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 16., 18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5, 6, 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el, s a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az után nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek és

4) azok, kiknek javára tényleg már

megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak nemcsak megbízhatók legyenek, hanem a községi birtokviszonyokról s a tényleges birtok állapotokról alapos tudomással bírnak, a község határát teljesen ismerik, s az előzetes munkálatoknál is ily minőségben már közreműködtek.

Megemlítem egyuttal, hogy a bizottság részére adandó szolgáltatások díjai az 1892. XXIX. t.-c. 9. §-a értelmében, a bizalmi férfiak díjaival egyűtt a községet terhelik s hogy a bizottság működése 20—30 nap alatt befejezést nyer.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1897. augusztus 28-án.

DONOVÁK SÁNDOR,
kir. aljbíró.

3—3

Hirdetmény

A Nagykunsági takarékpénztár — melynek székhelye Kisujszállás — **Ujnémeti** község (Szilágyvármegye) határában fekvő

320 magyar holdat tevő

jó karban levő, uri lakházzal célszerűen berendezett, értékes gazdasági épületekkel ellátott **földbirtokát**

== több évre haszonbérbe adja, ==

esetleg örök áron, akár egy tagban, akár parcellánként, kedvező feltételek mellett **eladja.**

A feltételek megtudhatók tulajdonos takarékpénztár Igazgatóságánál **Kisujszálláson.**

3—3

Az igazgatóság.

BÖLÖNI SÁNDOR

KÖNYVNYOMDÁJA

*** SZILÁGY-SOMLYÓN. ***

Ajánlja a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő betűkészlettel, diszítésekkel és a legújabb szerkezetű GYORSSAJTOVAL ellátott könyvnyomdáját, mindenféle nyomdai munkák gyors, csinos és hibátlan elkészítésére.

— A LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN ÉS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZIT: —

*** TUDOMÁNYOS és SZÉPIRODALMI KÖNYVEKET, ***

— FOLYÓIRATOKAT, KÖRLEVELEKET, SZÁMLÁKAT, ÁRJEJYZÉKEKET, FALRAGASZOKAT, —

BÁLI ÉS LAKODALMI MEGHÍVÓKAT, ELJEGYZÉSI KÁRTVÁKAT,
LEVÉLPAPIROKRA és BORITÉKOKRA CZIMEKET, NÉVJEGYEKET stb.

Hoczkás és sima levélpapirokka,

boritékok, és mindennemű nyomtatványhoz nagyválasztékú papirkészlettel rendelkezik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

UGYANITT MEGRENDELHETŐ A

*** „SZILÁGY-SOMLYÓ” ***

TÁRSADALMI HETILAP, MELY A MEGYE EGYIK LEGELTERJEDTEBB LAPJA.